

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ประเทศไทยตั้งอยู่ในเขตร้อน พื้นที่ตอนบนเป็นภูเขาและที่ราบสูง ส่วนพื้นที่ตอนกลาง เป็นที่ราบลุ่ม และทางตอนใต้พื้นที่เป็นแหลมยื่นลงไปในทะเล การแบ่งภาคของประเทศไทยในทาง อุตุนิยมวิทยาจึงพิจารณาฐานรูปแบบภูมิอากาศและแบ่งประเทศไทยออกได้เป็น 5 ภาค ได้แก่ ภาคเหนือ ประกอบด้วย 15 จังหวัด ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประกอบด้วย 20 จังหวัด ภาคกลาง ประกอบด้วย 18 จังหวัด ภาคตะวันออก ประกอบด้วย 8 จังหวัด ภาคใต้ เป็นภาคสมุทรขนาดด้วย ทะเลสองด้าน ด้านตะวันตก คือทะเลขันดามัน ประกอบด้วย 6 จังหวัด ด้านตะวันออก คือ อ่าวไทย ประกอบด้วย 10 จังหวัด ทำให้แต่ละภาคมีภูมิอากาศที่แตกต่างกัน ภายใต้อิทธิพลของมรสุม 2 ชนิด คือ ลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ และลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ เป็นตัวกำหนดหลักลักษณะอากาศของประเทศไทย

ลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ จะพัดระหว่างเดือนตุลาคมถึงกุมภาพันธ์ อากาศโดยทั่วไปจะหนาวเย็นและแห้งแล้งซึ่งเป็นช่วง ฤดูหนาว ลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ จะพัดระหว่างเดือนพฤษภาคมถึงเดือนตุลาคม นำอากาศร้อนและความชื้นจากมหาสมุทรเข้ามา ทำให้มีฝนตกเกือบทั่วไป โดยเฉพาะตามบริเวณชายฝั่งและที่ออกเข้าด้านรับลมจะมีฝนตกมาก ถือเป็นช่วงฤดูฝน ซึ่งการเปลี่ยนฤดูระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ถึงพฤษภาคม เป็นช่วงที่พื้นดินได้รับพลังงานจากดวงอาทิตย์สูงสุด อากาศโดยทั่วไปร้อนอบอ้าวและแห้งแล้ง พายุฝนฟ้าคะนองที่เกิดขึ้นมักปรากฏความรุนแรงเป็นช่วงฤดูร้อน นอกจากนี้ ประเทศไทยยังได้รับอิทธิพลจากพายุหมุนเขตร้อนที่มักก่อตัวในทะเลจีนใต้และร่องความกดอากาศต่ำที่พาดผ่าน ก่อให้เกิดฝนตกปริมาณมากและเป็นบริเวณกว้าง

ประเทศไทยโดยทั่วๆ ไปสามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ฤดู ดังนี้ 1. ฤดูร้อน ระหว่างกลางเดือนกุมภาพันธ์ถึงกลางเดือนพฤษภาคม 2. ฤดูฝน ระหว่างกลางเดือนพฤษภาคมถึงกลางเดือนตุลาคม 3. ฤดูหนาว ระหว่างกลางเดือนตุลาคมถึงกลางเดือนกุมภาพันธ์ (กรมอุตุนิยมวิทยา <http://www.tmd.go.th>)

ตัวอย่าง ภัยพิบัติครั้งใหญ่ที่คนไทยต้องเผชิญอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ รวมถึงพื้นที่เมืองหลวงกรุงเทพมหานคร เมื่อครั้งปีพ.ศ. 2554 อุทกภัยครั้งรุนแรงที่สุดเป็นประวัติการณ์ ตั้งแต่ต้นปี

จนถึงปลายปี และมีพื้นที่ประสบภัยกระจาดตัวในทุกภูมิภาคของประเทศไทย โดยเฉพาะพื้นที่ภาคเหนือและภาคกลางที่เกิดน้ำท่วมหนักในระยะเวลานาน ยิ่งไปกว่านั้นพื้นที่กรุงเทพมหานคร และปริมณฑล เป็นพื้นที่หนึ่งซึ่งเกิดน้ำท่วมหนักในรอบ 70 ปี หากนับจากเหตุการณ์น้ำท่วมกรุงเทพมหานครในปีพ.ศ. 2485 อุทกภัยครั้งนี้ส่งผลให้เกิดความเสียหายอย่างหนัก ทั้งภาคการเกษตร อุตสาหกรรม เศรษฐกิจ สังคม และส่งผลกระทบเป็นแurenลูกใช้ไปยังภาคส่วนอื่น ๆ อีกเป็นจำนวนมาก (สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย, 2554)

ปัจจัยที่ส่งผลทำให้เกิดอุทกภัยเมื่อปีพ.ศ. 2554 ส่วนหนึ่งมาจากธรรมชาติ เช่น ฝนมาเร็ว กว่าปกติ และมีปริมาณฝนมากกว่าปกติเกือบทุกเดือน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเดือนมีนาคม และเดือนเมษายน มีพายุเข้ามาทั้งหมด 5 ลูก ได้แก่ พายุโซนร้อน ไหหม่า นาเกเตน ไห่ถาง เนสดา และนาลแก โดยพื้นที่ภาคเหนือได้รับผลกระทบหนักสุด (Thaiwater.net : คลังข้อมูลและภูมิอากาศแห่งชาติ)

และเพื่อให้ประชาชนได้รับทราบข้อมูลล่วงหน้า การพยากรณ์อากาศ จึงมีความจำเป็นที่ประชาชนต้องทราบถึงลักษณะลม ฟ้า อากาศ ที่เป็นประโยชน์และลักษณะอากาศที่เป็นภัยต่อชีวิตและทรัพย์สินด้วย การให้ข้อมูลข่าวสารจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง ในขณะที่ปัจจุบันการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับสภาพอากาศมีหลากหลายช่องทางจากสื่อมวลชน แต่ส่วนใหญ่ยังคงรับรู้ผ่านสื่อโทรทัศน์ อาจเนื่องจากง่ายต่อการเข้าถึง ง่ายต่อการรับชมและการรับรู้ อีกทั้งยังมีความน่าสนใจเนื่องจากสื่อโทรทัศน์ยังคงมีภาพเคลื่อนไหว มีการนำเทคโนโลยีต่าง ๆ เข้ามาช่วยในการอธิบาย ทำให้เข้าใจง่ายต่อการรับรู้ถึงเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น พร้อมทั้งมีการบรรยายเหตุการณ์และข้อมูลต่างที่น่าเชื่อถือได้กว่าสื่อประเภทอื่น ๆ

สถานีโทรทัศน์ไทยรัฐทีวี ช่อง 32 จึงเล็งเห็นความสำคัญ และเห็นว่าการให้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสภาพอากาศนั้นมีความสำคัญมากต่อประชาชน เพราะถือเป็นเรื่องใกล้ตัวและส่งผลต่อการดำเนินชีวิตประจำวัน ดังนั้นทางสถานีโทรทัศน์ไทยรัฐทีวี ช่อง 32 จึงผลิตรายการจับตาเดือนภัย โดยมีเนื้อหาการนำเสนอที่เน้นเรื่อง การวิเคราะห์ อัปเดทข้อมูล ปัจจัยต่าง ๆ สภาพอากาศ การคาดการณ์ลักษณะอากาศที่ส่งผลต่อสภาพภูมิอากาศ ลมมรสุม พายุ คลื่นความร้อน ความชื้น ทิศทางลม อุณหภูมิ ปริมาณน้ำฝน ปรากฏการณ์แปลง ฯ ที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ พร้อมทั้งคาดการณ์ผลกระทบที่จะตามมาให้ประชาชนทั่วไปได้รับทราบ เตรียมพร้อมกับทุกเหตุการณ์ที่อาจจะเกิดขึ้น นอกจานนี้ยังมีการเจาะลึกการพยากรณ์อากาศเฉพาะทาง เช่น สภาพอากาศที่มีผลต่อการเกษตร การท่องเที่ยว และด้านสุขภาพ รวมถึง การพยากรณ์อากาศของประเทศไทยเพื่อบันทึก เกี่ยวข้องหรือส่งผลกระทบกับประเทศไทย สำหรับรูปแบบการนำเสนอพยากรณ์อากาศนี้ เพื่อให้

ประชาชนได้เข้าใจมากยิ่งขึ้น และสมอ่อนจริง ทางสถานีโทรทัศน์ไทยรัฐทีวี ช่อง 32 ได้นำเทคโนโลยีขั้นสูง ผ่านการนำเสนอในรูปแบบ อิมเมอร์ซีฟ อิมฟิกราฟฟิก กราฟฟิก การ์ตูนแอนนิเมชั่น สกี้ปพิเศษ การถ่ายทำนอกสถานที่ หรือแม้แต่การให้ผู้ประกาศข่าวลงไปในพื้นที่รายงานสดกรณีที่เป็นสถานการณ์ฉุกเฉิน เนื่องจากปัจจุบันพบว่าข่าวพยากรณ์อากาศ ถูกนำมาใช้เป็นตัวดึงดูด สร้างสีสันในช่วงของการรายงานข่าวของแต่ละช่อง และต่างสร้างเอกลักษณ์ให้เป็นของตัวเอง เพื่อดึงดูดความสนใจผู้ชมทุกเพศทุกวัย

สำหรับรายการจับตาเตือนภัย จะออกอากาศทุกวันในช่วงข่าวค่ำ เวลาประมาณ 19.00 น. เป็นต้นไป เพื่อพยากรณ์และวิเคราะห์สภาพอากาศ โดยผ่านเครื่องมือเฉพาะ(ระบบพยากรณ์อากาศไทยรัฐทีวี) ในการตรวจสอบ ได้รับรู้ข้อมูลล่วงหน้า เพื่อเตรียมพร้อมรับมือกับสภาพอากาศ ที่แปรปรวน และเปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลา ได้อย่างแม่นยำ ซึ่งรายการจับตาเตือนภัย ออกอากาศ ทางสถานีโทรทัศน์ไทยรัฐทีวี ช่อง 32 ตั้งแต่ 25 เมษายน พ.ศ.2557 รวม 3 ปี โดยมีเรตติ้งในภาพรวมแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาถึง ความคาดหวังและความพึงพอใจของผู้ชมที่มีต่อ รายการจับตาเตือนภัย ในเขตกรุงเทพมหานคร ว่าสามารถตอบโจทย์ทั้งเป้าหมายและนโยบาย ของสถานีโทรทัศน์ไทยรัฐทีวี ช่อง 32 ได้ตามวัตถุประสงค์หรือไม่ และสามารถตอบโจทย์จากผู้ชม รายการให้เกิดความพึงพอใจต่อรายการได้หรือไม่ เพื่อจะทำให้ข้อมูลที่จะได้มาในขั้นตอนต่อไป บรรลุประสิทธิผลของการศึกษาครั้งนี้

วัตถุประสงค์

- เพื่อศึกษาลักษณะทางประชากรศาสตร์ของผู้ชมที่มีต่อรายการจับตาเตือนภัย
- เพื่อศึกษาความคาดหวังของผู้ชมที่มีต่อรายการจับตาเตือนภัย
- เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้ชมที่มีต่อรายการจับตาเตือนภัย

สมมติฐานการวิจัย

- ผู้ชมที่มีลักษณะทางประชากรศาสตร์ที่แตกต่างกัน มีระดับความพึงพอใจต่อรายการจับตาเตือนภัยที่แตกต่างกัน
- ระดับความคาดหวังของผู้ชมที่มีต่อรายการจับตาเตือนภัย มีความสัมพันธ์กับระดับความพึงพอใจของผู้ชมต่อรายการ จับตาเตือนภัย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

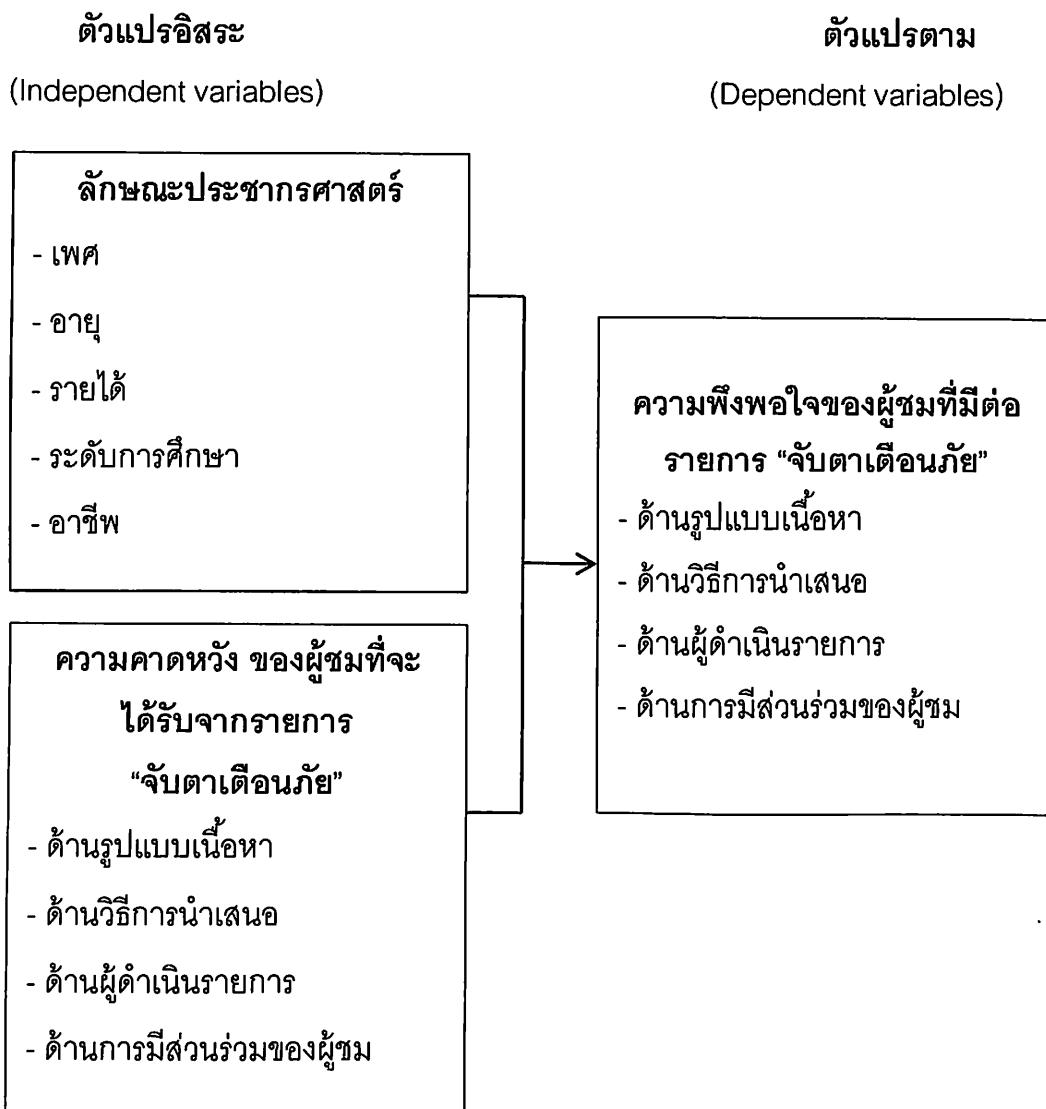
1. ทำให้ทราบถึงกลุ่มเป้าหมายของผู้ชุมในเขตกรุงเทพมหานครได้ชัดเจน
2. ทำให้สามารถเข้าถึงความต้องการในการรับรู้ของกลุ่มผู้ชุมที่มีต่อรายการจับตาเตือนภัย ในเขตกรุงเทพมหานคร
3. ทำให้สามารถนำข้อมูลจากความคาดหวังและความพึงพอใจของผู้ชุมรายการจับตาเตือนภัย มาพัฒนาเพื่อต่อยอดรายการจับตาเตือนภัย

ขอบเขตงานวิจัย

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ประชาชนผู้ชุมรายการจับตาเตือนภัย โดยเลือกสุ่มจากประชาชนในพื้นที่กรุงเทพมหานคร จำนวน 400 คน โดยเก็บข้อมูลแบบสอบถามด้วยวิธีการเลือกตัวอย่างแบบสะดวก (Convenience Sample)

กรอบแนวความคิดในการวิจัย

1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน และ สถานภาพ และความคาดหวัง ของผู้ชุมที่มีต่อ รายการจับตาเตือนภัย ในเขตกรุงเทพมหานคร
2. ตัวแปรตาม ได้แก่ ความพึงพอใจของผู้ชุมที่มีต่อ รายการจับตาเตือนภัย ในเขตกรุงเทพมหานคร เช่น รูปแบบ เนื้อหา วิธีการนำเสนอ ผู้ดำเนินรายการ การมีส่วนร่วมของผู้ชุม

ภาพประกอบที่ 1.1 แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

ลักษณะทางประชากรศาสตร์ หมายถึง คุณสมบัติหรือลักษณะเฉพาะของบุคคล ที่แตกต่างกัน ได้แก่ อายุ เพศ สถานภาพทางสังคม และเศรษฐกิจ การศึกษา ศาสนา สถานภาพ เป็นต้น ที่มีต่อรายการจับตาเดือนภัย

รายการจับตาเดือนภัย หมายถึง รายการ พยากรณ์สภาพอากาศ ซึ่งเป็นมีการ วิเคราะห์ คาดการณ์ความไปเป็นไปของสภาพอากาศที่จะเกิดขึ้นในอนาคต เพื่อให้ประชาชนได้รับ ข้อมูลข่าวสารและเตรียมพร้อมในการรับมือ เป็นรายการสด หรือบันทึกเทป ออกอากาศทุกวัน

เวลาประมาณ 19.00 น. เป็นต้นไป ทางสถานีโทรทัศน์ไทยรัฐทีวี มีพิธีกรดำเนินรายการ คือ คุณ คุปตันน์ พลิสสูมหันต์

ผู้ชุม หมายถึง ประชาชนที่รับชมรายการ “จับตาเตือนภัย” ที่อาศัยอยู่ใน กรุงเทพมหานคร

ความคาดหวัง ของผู้ชุมรายการ “จับตาเตือนภัย” หมายถึง ความรู้สึก ความ คิดเห็น การรับรู้ การตีความ หรือการคาดการณ์ที่มีต่อรูปแบบเนื้อหา วิธีการนำเสนอ และการมี ส่วนร่วมของผู้ชุมรายการต่อ “จับตาเตือนภัย”

ความพึงพอใจ ของผู้ชุมรายการ “จับตาเตือนภัย” หมายถึง ความรู้สึกที่ดี ที่ ประทับใจ ที่มีต่อรูปแบบเนื้อหา วิธีการนำเสนอ และการมีส่วนร่วมของผู้ชุมต่อ “รายการจับตา เตือนภัย”